

Mål och uppföljning

En del av SSBF:s handlingsprogram
2012-2015

– Samrådsversion

Vi skapar trygghet!

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
2	Nationella mål och strategier	6
2.1	Nationella mål i lag om skydd mot olyckor	6
2.2	Nationell strategi för stärkt brandskydd	6
2.3	Övriga regeringsuppdrag för bättre brandskydd.....	7
3	Förbundets fokusområden och inriktningar	8
3.1	Fokusområden och inriktningar 2012-2015.....	9
3.2	Effekt mål, produktionsmål och aktiviteter.....	10
4	Uppföljning och utvärdering	11
4.1	Förbundets system för uppföljning och utvärdering.....	11
4.2	Förbundets uppföljning och utvärdering 2012-2015	11

1 Inledning

Detta dokument utgör en del av den dokumentsamling som tillsammans utgör Storstockholms brandförsvars (SSBF) handlingsprogram för åren 2012-2015. Handlingsprogrammet omfattar SSBF:s hela verksamhetsområde och är utformat i enlighet med Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO).

Figur 1 Illustration över handlingsprogrammets upplägg.

Programmet i sin helhet är fysiskt utformat som en dokumentsamling bestående av fyra huvuddokument och en sammanfattning. Varje del kan läsas fristående, men de olika delarna är sammanlänkande och utgör tillsammans en integrerad helhet.

Följande dokument utgör tillsammans SSBF:s handlingsprogram 2012-2015:

1. *Utgångspunkter* - ämnar belysa frågor som:
Vad är SSBF och vad innebär ett handlingsprogram?
2. *Riskbild* - ämnar belysa frågan:
Vilka risker finns att hantera i SSBF:s geografiska område?
3. *Mål och uppföljning* - ämnar belysa frågan:
Vad ska SSBF inrikta sin verksamhet mot?
4. *Resurser och förmåga* - ämnar belysa frågor som:
Hur är verksamheten organiserad och vilken förmåga har SSBF att genomföra räddningsinsatser?

Dokumentsamlingen kompletteras av en sammanfattning där huvuddragen i SSBF:s handlingsprogram 2012-2105 presenteras. **(Kompletteras efter samråd)**

2 Nationella mål och strategier

SSBF:s uppdrag tydliggörs i den av medlemskommunernas fullmäktige beslutade förbundsordningen och utgår från kommunens ansvar för samhällsskydd och beredskap inom kommunens geografiska område, i enlighet med i förbundsordningen uppräknade lagstiftningar. Den mest centrala av dessa lagar för utformningen av förbundets verksamhet och handlingsprogram är *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor*.

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor bygger på principer om målstyrning av den lokala nivåns säkerhetsarbete och anger att kommunerna i ett handlingsprogram skall ange vilka målsättningar som satts upp för det arbete som skall bedrivas under mandatperioden. Viktiga utgångspunkter för formulering av dessa målsättningar är, förutom den lokala riskbilden och den politiska ambitionsnivån, de nationella målen i *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* samt den nationella strategin för ett stärkt brandskydd som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har formulerat.

2.1 Nationella mål i lag om skydd mot olyckor

I *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* finns ett nationellt säkerhetsmål och ett nationellt verksamhetsmål redovisade. Dessa mål anger den övergripande inriktningen för det arbete med skydd mot olyckor som skall bedrivas:

- *Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor. (1 kap 3 §)*
- *Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. (1 kap 1 §)*

Lagens intentioner är att de nationella målen skall vara riktninggivande för det arbete som bedrivs på lokal nivå och där utgå från den lokala riskbilden och den politiskt satta ambitionsnivån, dels med avseende på den skyddsnivå som bör råda och dels med avseende på det säkerhetsarbete som skall bedrivas.

2.2 Nationell strategi för stärkt brandskydd

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har på regeringens uppdrag presenterat en nationell strategi för att stärka brandskyddet för den enskilda människan. Strategin utgår från visionen att *"Ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand."* och nedanstående målsättningar:

- *Antalet döda och svårt skadade vid bränder i bostadsmiljö ska minskas med minst en tredjedel till år 2020.*
- *Medvetenheten hos enskilda om brandrisker och hur man ska agera i händelse av brand ska öka.*

- *Andelen fungerande brandvarnare och brandskyddsutrustning i bostäder ska öka.*

Strategin innehåller åtgärder för utveckling inom områdena kunskap och kommunikation, tekniska lösningar, lokal samverkan samt utvärdering och forskning.

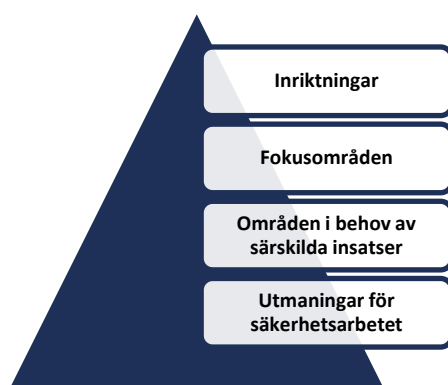
2.3 Övriga regeringsuppdrag för bättre brandskydd

Utöver den nationella strategin för stärkt brandskydd har myndigheten för samhällsskydd och beredskap följande regeringsuppdrag som påverkar och kan komma att påverka förbundets verksamhet under handlingsperioden:

- Utbildningsprogram för yrkesgrupper som har ett särskilt behov av utbildning i brandskydd
- Brandskydd i nya boendeformer för äldre
- Nationell handlingsplan för att stärka arbetet mot bränder i skolmiljö
- Redovisning av ett rimligt brandskydd i boendemiljöer och andra liknande miljöer

3 Förbundets fokusområden och inriktningar

Framtagandet och formuleringen av förbundets ambitionsnivå och målsättningar för mandatperioden, i form av fokusområden och inriktningar, har präglats av förankringsarbete och ett brett angreppssätt som gradvis smalnats av och tydliggjorts efter dialog och samråd med förbundets politiker, tjänstemän, fackliga parter och medlemskommuner. Förbundets riskbild¹ och befintliga förmåga och resurser² har varit en viktig utgångspunkt. Målsättningarna har tagits fram i en process med flera steg, från identifiering av utmaningar för säkerhetsarbetet och behov av särskilda insatser till formulering av fokusområden av inriktningar för mandatperioden.

Figur 2 – Illustration över processen för framtagandet fokusområden och inriktningar.

Utmaningar för säkerhetsarbetet

Tre olika typer av utmaningar för säkerhetsarbetet identifierades. Först, utmaningar med längre tidshorisont än handlingsprogrammet men som ändå kräver agerande av förbundet under perioden, t.ex. konsekvenser av den förväntade kraftiga expansionen i regionen och kommande effekter av klimatförändringar. Sedan, utmaningar som kräver direkt handling av förbundet under handlingsprograms-perioden, såsom döds- och bostadsbränder och förberedelse för att hantera terror- och attentatsrelaterade händelser. Slutligen, utmaningar som rör förbundets förmåga och resurser att verka för ett effektivt skydd mot olyckor, t.ex. behovet av en fördjupad samverkan med medlemskommunerna och en bättre samordning med andra aktörer, samt vikten av att arbeta kunskapsbaserat och att ha en uppdaterad riskbild som grund.

Områden i behov av särskilda satsningar

I nästa steg identifierades tankar om vad förbundet skall uppnå och inrikta sin verksamhet mot samt områden där det föreligger behov av särskilda insatser, t.ex. bostadsbränder, skolbränder och riskhänsyn i samhällsbyggnadsprocessen.

Fokusområden och inriktningar

Med utgångspunkt från identifierade utmaningar för säkerhetsarbetet och områden i behov av särskilda satsningar identifierades ett antal fokusområden och inriktningar.

¹ Se "Riskbild" i SSBF:s dokumentsamling 'Handlingsprogram 2012-2015'.

² Se "Resurser och förmåga" i SSBF:s dokumentsamling 'Handlingsprogram 2012-2015'.

3.1 Fokusområden och inriktningar 2012-2015

Utifrån den beskrivna processen har ett antal fokusområden, inklusive inriktningar, identifierats för handlingsprogramperioden 2012-2015. Fokusområdena kompletterar SSBF:s uppdrag och tydliggör ett antal områden som det finns anledning att prioritera.

- Komplexa riskmiljöer
Antalet höga byggnader, undermarksanläggningar, nya infrastrukturlösningar och andra komplexa riskmiljöer ökar i Storstockholmsregionen. SSBF bör arbeta för att olycksrisker i högre omfattning än idag beaktas vid planering, projektering och etablering. SSBF bör även utveckla förmågan till effektiva räddningsinsatser i dessa miljöer.
- Störningar i samhällsfunktioner och försörjningsflöden
Det finns flera exempel på hur relativt små olyckor kan medföra stora störningar i samhället. SSBF bör utveckla förmågan att bidra till att samhällsfunktioner och försörjningsflöden så snart som möjligt efter en olycka kan återgå till normalläge.
- Bostadsbränder
Merparten av inträffade dödsbränder sker i bostadsmiljö och människor med begränsad förmåga att själva hantera sin risk är överrepresenterade i statistiken. Med ökad kunskap och samverkan med andra samhällsaktörer kan och bör SSBF bidra till en tryggare bostadsmiljö för alla.
- Skolbränder och anlagda bränder
Skolbränder och anlagda bränder är ett samhällsproblem med stor negativ inverkan på både trygghet och samhällsekonomi. Med ökad kunskap, dialog och samverkan kan och bör SSBF bidra i arbetet med att minska antalet anlagda bränder.
- Terror, hot och attentatsrelaterade händelser
Ett fåtal men allvarliga attentat och andra liknande händelser har inträffat i bl.a. Sverige och dess närhet under senare år. SSBF bör arbeta med att utveckla förmågan att hantera den typen av händelser.
- Klimat- och naturrelaterade händelser
Ett förändrat klimat påverkar riskbilden och det är troligt att klimat- och naturrelaterade händelser blir mer frekventa i framtiden. SSBF bör arbeta med att utveckla förmågan att hantera den typen av händelser.

- Kunskap
För att i högre omfattning kunna arbeta målgrupps- och behovsanpassat samt för att förbättra möjligheten att mäta resultat och effekter bör SSBF utveckla förmågan att arbeta kunskapsbaserat. En kontinuerligt uppdaterad riskbild och kunskap om aktuell forskning och utveckling är viktiga framgångsfaktorer. En annan viktig förutsättning för att arbeta kunskapsbaserat är att SSBF är en lärande organisation med en etablerad och kontinuerlig förbättringsprocess.
- Samverkan
En stor del av förbundets uppdrag och målsättningar är av arten att SSBF inte ensamt kan nå den framgång och samhällsförändring som eftersträvas. SSBF bör därför utveckla förmågan att samverka med enskilda och andra samhällsaktörer inom SSBF:s hela verksamhetsområde. SSBF bör specifikt arbeta för att fördjupa samverkan med länets övriga aktörer inom samhällsskydd och beredskap.

3.2 Effektmål, produktionsmål och aktiviteter

Utifrån förbundets uppdrag, vision och organisationsidé, identifierade fokusområden samt nationella mål och strategier fastställer förbundet samhällsorienterade effektmål och verksamhetsbaserade produktionsmål. Effekt- och produktionsmålen fastställs i den årliga verksamhetsplaneringen, där det även tydliggörs hur uppföljningen av målen sker. Utifrån produktionsmålen fastställs vilka aktiviteter de olika verksamhetsdelarna skall genomföra under verksamhetsåret.

4 Uppföljning och utvärdering

Trygghet och säkerhet är eftersträvansvärda tillstånd i vårt samhälle. Samtidigt är problemen att hantera många och föränderliga i sin karaktär och resurserna för riskhantering begränsade. Enligt statens utvärdering av *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* från 2009³, är kommunernas förmåga att arbeta med målstyrning och egenkontroll viktiga framgångsfaktorer för det lokala säkerhetsarbetets vidareutveckling och tillika ett förbättrad lokalt skydd.

4.1 Förbundets system för uppföljning och utvärdering

Uppföljning av förbundets verksamhet sker i dagsläget vid flera olika återkommande redovisningstillfällen i de olika planeringsnivåerna i förbundets styr- och ledningssystem. I dagsläget sker det framförallt utifrån de årliga verksamhets- och aktivitetsplanerna och genom förbundets tertial- och årsredovisningar. Förbundets verksamhet följs även upp i den årliga revisionsrapporten.

Förbundet bevakar och analyserar regelbundet egen insatsstatistik, genomförda olycksundersökningar och dödsbrandsutredningar och vid behov genomförs fördjupade analyser, t.ex. av förbundets bostadsbränder. Förbundet tar även del av nationella data och uppföljningar framtagna av t.ex. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och landsting (SKL) för att följa och jämföra hur förbundets verksamhet förhåller sig till övriga aktörer inom samhällsskydd och beredskap, i synnerhet andra räddningstjänster. Genom deltagande i och bevakning av relevant forskning och utveckling håller sig förbundet uppdaterad på den senaste utvecklingen inom området.

4.2 Förbundets uppföljning och utvärdering 2012-2015

Förbundet strävar efter att vara en samhällsorienterad serviceorganisation, vars förebyggande och skadeavhjälpande verksamhet är kostnadseffektiv och inriktas mot samhällets behov. Det är därmed viktigt att förbundet utvecklar förmågan att följa upp och utvärdera verksamheten för att kunna styra resurserna till där de gör störst samhällsnytta. Målsättningen att arbeta mer kunskapsbaserat och målgrupps- och behovsanpassat och i linje med samhällsutvecklingen ställer krav på en bra uppföljningsprocess.

Vanligen kräver frågeställningar inom området samhällsskydd och beredskap en blandning av metoder för att besvaras. Valet av metoder görs på basis av vad som är mest lämpligt för att studera frågeställningen, men också utifrån vad som är mest praktiskt givet förbundets resurser och förmåga att belysa frågan. Bl.a. behöver förbundet identifiera lämpliga indikatorer och nyckeltal för uppföljning av verksamheten.

---

³ 'Reformen skydd mot olyckor – en uppföljning med förslag till utveckling' (DS 2009:47)

Exempel på tillstånd som är relevanta att följa upp under handlingsperioden är bl.a.:

- I vilken omfattning präglas Storstockholms utveckling av en aktiv hantering av olycksrisker?
- Minskar antalet olyckor som kan föranleda räddningsinsats?
- Ökar kunskapen om risker och olycksförebyggande åtgärder, samt förmåga till olyckshanterande åtgärder hos den enskilde?
- Ökar andelen olyckor där skadebegränsande åtgärder vidtagits innan första räddningsresurs anlänt?
- Hur snabbt nås hjälpsökanden av en första räddningsresurs?
- Ökar medlemskommunernas risk- och krishanteringsförmåga?